

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2013

Marking Scheme

Polish

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

MODEL ODPOWIEDZI I PUNKTACJA

„Podróże już nie kształcą”

Uwaga:

Przy przyznawaniu punktów w części **II** i **III** będą brane pod uwagę następujące elementy:

1. **Przejrzystość celu** – kandydat zrozumiał pytanie i wie, jak podejść do udzielenia odpowiedzi - 30%
2. **Spójność wypowiedzi** – kandydat dobiera właściwy materiał, korzystając z niego w uporządkowany i celowy sposób - 30%
3. **Znajomość języka** – kandydat wykazuje na tyle dobrą znajomość języka, by w sposób jasny i w miarę płynny przekazać treść - 30%
4. **Zasady** – gramatyka i ortografia - 10%

Część I (30/100)

Właściwa odpowiedź, wyrażona własnymi słowami, udzielona na podstawie tekstu

1. Wyjaśnij znaczenie poniższych wyrazów własnymi słowami: (5)
 - a) przywilej (akapit 1)
szczególne uprawnienie, pozwolenie na coś
 - b) kursować między czymś a czymś (akapit 3)
chodzić, jeździć, przemieszczać się regularnie od punktu do punktu
 - c) odwaga (akapit 4)
brak strachu, męstwo, śmiałość
 - d) bierność (akapit 4)
brak inicjatywy, obojętność, brak zaangażowania
 - e) tęsknota (akapit 6)
silne pragnienie czegoś, uczucie cierpienia wywołane utratą kogoś lub czegoś
2. Jak podróżowanie zmieniło się w dzisiejszym świecie? Udziel odpowiedzi w mniej więcej **pięciu zdaniach** na podstawie przeczytanego tekstu. (5)

- W dawnych czasach podróże były tylko dla odważnych zdobywców, gotowych na wszystko: „Poszukiwali przygody, okazji do wzbogacenia się i bez względu na motywację musieli brać pod uwagę trudy czy niebezpieczeństwa, sztykować się nawet na śmierć” (akapit 4).

- „Otwarcie granic oraz wprowadzenie tanich linii lotniczych miało nas dosłownie łączyć ze światem”, ale już wtedy „znaczenie podróży zmalało” (akapit 2).

- Dzisiaj odległości się skurczyły i wprowadzicie – dzięki tanim liniom lotniczym – oswoiliśmy sobie świat, ale poszliśmy trochę za daleko, zamieniając go w swoisty turystyczny supermarket: „[...] można powiedzieć, że masowo zbliżyliśmy się do [świata] przede wszystkim jako klienci, nie jako jego kosmopolityczni obywatele” (akapit 2).

- itp.

3. „[...] W świecie zglobalizowanym i poddanym cyfryzacji [...] bardzo trudno mieć [...] coś, do czego inni nie mieliby równie łatwego dostępu” (akapit 7). (5)

a) Opierając się na tekście, wyjaśnij, dlaczego tak jest. (3)

b) Dlaczego autorka uważa, że „wrażenia i doznania” są kategoriami „szczególnej wagi” w dzisiejszych czasach? (akapit 7) (2)

a)

- „Coraz rzadziej udaje się być samodzielnym, niezależnym podróżnikiem” (akapit 5).

- „Przygody, które [zbieramy] jak osobiste doznania, też są do siebie zadziwiająco podobne” (akapit 5).

- Nawet, jeśli zdaje nam się, że mamy coś, czego inni nie mają, jest to tylko złudzeniem. „A przynajmniej [pragniemy] wierzyć, że tak właśnie jest” (akapit 5). „[...] chodzimy utartymi ścieżkami” i „[jesteśmy] nie mniej spętani komercyjnymi schematami” (akapit 5). „Do pewnego stopnia [my] także oddajemy się iluzji” (akapit 5).

- itp.

b)

- chodzi o potrzebę budowania własnej, indywidualnej tożsamości, o naturalne pragnienie każdego człowieka, by być kimś wyjątkowym

- osobiste doświadczenia (np. zdjęcia z niezwykłych miejsc lub opowieści o niepowtarzalnych przygodach), w przeciwieństwie do przedmiotów materialnych, które każdy może mieć, stają się walutą pomagającą budować status także w portalach społecznościowych.

-itp.

4. Na jakiej podstawie autorka tekstu doszła do wniosku w akapicie 8, że „znaleźliśmy się w erze zachwytu wszystkim, co nierealne”? Udziel odpowiedzi na podstawie tekstu. (5)

- W internecie już się nie bywa, w internecie jest się cały czas. Internet i gry komputerowe zastępują wielu ludziom realne doświadczenia. Pochłonięci technologią nie angażują się oni we własne otoczenie i mogą tracić poczucie tego, co jest realne, a co nierealne. Bardziej zachwycają ich wirtualne efekty specjalne, niż np. piękny kwiat albo zachód słońca.

- „[...] z pasją [poruszamy] się między poziomami gier komputerowych, przedkładając komunikatory nad rozmowy, a retuszowane zdjęcia nad rzeczywiste obrazy. Częściej patrzymy na mobilne ekrany, niż rozglądamy się wokół” (akapit 8).

- itp.

5. „Być może dzisiejsi backpackerzy to ostatni podróżnicy mający kompleks Herodota¹ – marzący o pierwszeństwie i dokonaniu autentycznego odkrycia” (akapit 8).

(5)

a) Dlaczego w świetle przeczytanego tekstu można tak powiedzieć? (3)

b) A jak jest naprawdę? (2)

a)

- Zarówno backpackerzy jak i Herodot marzą o dokonaniu przełomowego odkrycia. „W opozycji do miłośników *all-inclusive* znajdują się backpackerzy – zwykle młodzi, samodzielni, idący przez świat własną ścieżką” (akapit 5).

- Jak kiedyś Herodot, backpackerzy rezygnują z wygod, poruszając się najprostszymi środkami transportu: „[...] wsiadają do najtańszych klas kolejowych, pchają się na dachy autobusów [...]” (akapit 6)

- I tak jak Herodot, często opisują swoje „wyjątkowe” przygody na podróżnym blogu.

- itp.

b)

- Backpackerzy myślą, że rezygnują z luksusów i uzależnień cywilizowanego świata, ale tak naprawdę zostają wmanipulowani w inne uzależnienia.

- „Coraz rzadziej udaje się być samodzielnym, niezależnym podróżnikiem[...]” (akapit 5).

- „Przygody, które zbierają jak osobiste doznania, też są do siebie zadziwiająco podobne” (akapit 5).

- „To podróżnicy innego typu, ale nie mniej spętani komercyjnymi schematami. Do pewnego stopnia oni także oddają się iluzji” (akapit 5).

- „W rzeczywistości [podróżowanie z plecakiem] również podlega procedurom, w dużej mierze biznesowym”, a „turysta otrzymuje iluzję sztytu na miarę” (akapit 6).

- itp.

6. „Trudno sobie wyobrazić, czym świat mógłby przyciągać cyfrowe dzieci [...]” (akapit 8).

W kilku zdaniach przedstaw swoje zdanie na ten temat.

(5)

¹ Herodot (V wiek p.n.e.) – starożytny historyk grecki, który wędrował po świecie i opisywał to, co widział.

- „**Cyfrowe dzieci**” (akapit 8), czyli współcześni ludzie uwikłani w nowoczesną technologię, można powiedzieć, że mają nadmiar dóbr materialnych, ale mimo to nie są zadowoleni.

- Nawet podróże, (kiedyś „**kojarzone z rozwojem osobistym**” (akapit 1)) tak ich nie cieszą jak w przeszłości („**podróże już nie kształcą**” (tytuł), bowiem „**okazały się biznesem oddalającym od rozumienia złożonej rzeczywistości**” (akapit 2).

- Z tego poczucia zagubienia bierze się bunt: „**Podróżowanie z plecakiem jest – przynajmniej w zamiarze – aktem rebelii**” (akapit 6).

- Ludzie ci z jednej strony odczuwają przesyt dobrobytem („**[...] celowo porzucają komfort, chcą uwolnić się od luksusów, uwierzyć, że potrafią być bez nich szczęśliwi**” (akapit 6)), z drugiej jednak strony czegoś im brakuje („**[...] oni także oddają się iluzji**” (akapit 5)).

- Bardzo możliwe, że przesyt zbyt wygodnym życiem i nowoczesnymi technologiami, którego obecnie doświadczamy, kiedyś ponownie zawróci nas w kierunku bardziej naturalnych i prawdziwych doświadczeń. „**W tych próbach można zobaczyć rodzaj antidotum na przesyt dobrobytem i jest w nim na pewno tęsknota za życiem bez zaawansowanego technologicznie otoczenia i skomplikowanych systemów obsługi rzeczywistości**” (akapit 6).

- itp.

Część II (30/100)

Płynna wypowiedź na temat, przy użyciu około 100 słów

„**Błyskawicznie nauczyliśmy się używać świata, nie zaś go doświadczać**” (akapit 2)

Używając około 100 słów, skomentuj powyższy cytat.

- Jeszcze niedawno byliśmy spragnieni świata, a dziś tej ciekawości jest mniej, za to większe jest nastawienie na wygodną konsumpcję. Dziś masowo używamy świata jak wybredni i nieciekawi nowych smaków użytkownicy podróżniczego hipermarketu.

- „**Masowo zbliżyliśmy się do [świata] przede wszystkim jako klienci, nie jako jego kosmopolityczni obywatele**” (akapit 2)

- „**Podróżowanie, które miało oznaczać poznawanie i zmianę sposobu myślenia, okazało się biznesem umacniającym stereotypy i oddalającym od rozumienia złożonej rzeczywistości**” (akapit 2).

- Ośrodki wypoczynkowe traktujemy jak jedyne cywilizowane przyczółki na obcym (dzikim i niebezpiecznym) terytorium. Lubimy mało płacić za słońce i nie interesujemy się tym, co się dzieje za płotem kurortu. Chętnie kupujemy przecenione wycieczki, nie wnikając za bardzo w istotę kraju, który odwiedzamy.

- „**Jako klienci zorganizowanego sektora usług poruszamy się korytarzami – precyzyjnie wytyczonymi i zaaranżowanymi na nasze potrzeby. O 'dotykaniu odmiennych kultur' ani 'spotkaniu z Innym' nie może być mowy**” (akapit 3).

- „Uczestnicy turnusów *all-inclusive* bywają nie tyle w Grecji, Turcji, Maroku czy Tunezji, ile w enklawach stworzonych na terytorium tych państw” (akapit 3)
- „Kupując wycieczkę, wkraczamy w baśń o nicnierobieniu, nicniewidzeniu, nicniechceniu, i taka konsumencka klatka w zupełności nam wystarcza” (akapit 4).
- itp.

Część III (40/100)

Czytelnie napisane wypracowanie na temat, przy użyciu około 300 słów, w którym treść przekazana jest w sposób przejrzysty, spójny i w miarę płynny

Napisz wypracowanie na **jeden** z poniższych tematów, używając około 300 słów:

1. „Człowiek wyrusza w świat w poszukiwaniu tego, czego mu brakuje, ale wraca do domu, by to odnaleźć” – George Moore (1852–1933), pisarz irlandzki

Refleksje typu:

- Wszędzie dobrze, ale w domu najlepiej.
- Lubimy gdzieś wyjechać, ale lubimy także powracać.
- Czasem trzeba objechać cały świat, żeby móc docenić własny dom.
- Wszędzie dobrze, gdzie nas nie ma.
- Lubimy szukać daleko (tzn. skomplikowanych rozwiązań), a nie dostrzegamy tego, co jest blisko (tzn. prostych rozwiązań).
- Każda, nawet najdalsza podróż jest tak naprawdę tylko podróżą w głąb siebie.
- itp.

ALBO

2. Słodko-gorzki smak pogoni za marzeniami

Refleksje typu:

- „Gdy bogowie chcą cię ukarać, spełniają twoje marzenia”
- Dlaczego warto sięgać po swoje marzenia?
- Jeśli nie wiesz, czego tak naprawdę pożądasz, niczego nigdy nie osiągniesz.
- Dlaczego niektórzy ludzie realizują swoje marzenia, a inni nie?
- Czy trzeba wierzyć, że zasługuje się na osiągnięcie sukcesu, żeby go osiągnąć?
- Czy należy poprzestawać na marzeniach, które wydają się osiągalne?
- Co z przekraczaniem własnych granic?
- Jak radzić sobie z przeszkodami na drodze do własnych marzeń?
- itp.

